

Аннотация.

Гацько А.Ф., Богомолова К.С. Правовые основы формирования имиджа государственного служащего.

Анализируются правовые основы формирования имиджа государственного служащего в условиях современного развития общества. На основе законодательной и нормативно-правовой базы по вопросам этики и морали государственных служащих рассматриваются основные аспекты современного понимания имиджа государственной службы. Обосновывается необходимость формирования положительного имиджа государственного служащего, с целью изменить отношение граждан к органам государственной власти, повысить уровень доверия общества к деятельности государственной службы и программам ее реформирования, а также для предотвращения предпосылок социальной напряженности, деструктивных процессов и кризисных ситуаций в обществе.

Ключевые слова: закон, имидж, государственный служащий, государственная служба.

Abstract.

Gatsko A.F., Bogomolova K.S. Legal basis for the creation of a public servant image.

Analyzes the legal basis of image formation of a civil servant in the modern development of society. Based on the legislative and regulatory framework of ethics and morality of public servants considered understanding of basic aspects of public service. The necessity of creating a positive image of the civil servant, in order to change public attitudes to government, increase public confidence in the activities of public service and its reform programs, and to prevent the preconditions for social tension, destructive processes and crises in society.

Keywords: law, image, the civil servant, the civil service.

УДК: 631.16:658.14.02

**НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ**

**МАЛІЙ О.Г., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми у загальному вигляді. Фінансові відносини, які реалізуються під час господарської діяльності і стосуються формування і використання капіталу і доходів позначаються на функціонуванні та розвитку підприємств, як самостійних господарюючих суб'єктів.

Наразі підприємства змушені самостійно знаходити джерела фінансового забезпечення виробництва, ефективні напрямки інвестування фінансових ресурсів для нарощування економічного потенціалу та конкурентоспроможності [3,5]. За цих умов необхідна сучасна, адекватна ринковій економіці підготовка фахівців з фінансів, котрі мають глибокі теоретичні і практичні знання, можуть узагальнити наявний вітчизняний і зарубіжний досвід, здатні розробити конкретні заходи щодо поліпшення фінансового стану підприємства [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам підготовки висококваліфікованих спеціалістів приділяється постійна увага як науковців, так і спеціалістів-практиків. Значний вклад у вирішення проблем внесли відомі вітчизняні вчені В. Коваленко [1], Г. Цветкова [7], А. Федулова [8] та багато інших дослідників. Поряд з тим, питання знаннєвого ресурсу як основи для інновацій зростає.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження закономірностей та тенденцій підготовки висококваліфікованих кадрів, необхідності навчально-дослідної роботи, як складової навчального процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кваліфікований фінансист повинен володіти сучасними методами аналітичних досліджень, майстерністю об'єктивного та всебічного аналізу результатів господарської діяльності. Необхідно добре знати, як управляти фінансами, глибоко розуміти такі поняття як ділова активність, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, ступінь ризику тощо, а також методику їх аналізу [4].

Розв'язанню завдань підготовки висококваліфікованих спеціалістів сприяє викладання фінансових дисциплін. Перш за все це теоретична підготовка, яка охоплює як аудиторну так і самостійну підготовку студентів з дисциплін «Фінанси підприємств», «Фінансовий аналіз», «Фінансовий менеджмент», «Податкова система», «Інвестування», «Страховання». По-друге – це практична підготовка, яка передбачає проведення виробничої практики, виконання курсових робіт, розрахункових завдань, ситуаційних задач з залученням матеріалів досліджуваних господарств, даних аналогічних підприємств, статистичних даних та інших джерел.

Курсове навчально-дослідне завдання, як складова частина навчального процесу покликане поглибити знання, набуті студентами при вивченні дисципліни «Фінанси підприємств», навчити самостійно узагальнювати і викладати матеріал, користуючись літературними

джерелами, статистичними і практичними матеріалами, періодичною літературою [6].

Курсове навчально-дослідне завдання виконується студентами на основі науково-теоретичного і досліджуваного практичного матеріалу.

Тема курсового навчально-дослідного завдання вибирається студентами самостійно з врахуванням здібностей і побажань щодо напрямку роботи і узгоджується з науковим керівником.

Курсове навчально-дослідне завдання виконується на матеріалах конкретного сільськогосподарського, агротехсервісного підприємства. Вихідними матеріалами для виконання курсового завдання є показники фінансово-господарської діяльності, дані звітних та планових документів підприємства, літературних джерел.

Курсове навчально-дослідне завдання містить такі складові: вступ, теоретичний розділ, аналітично-розрахунковий розділ, рекомендаційний розділ, висновки.

У вступі розкривається актуальність теми, зазначаються мета, задачі, об'єкт і предмет дослідження, подається перелік використаних для досягнення поставленої мети методів дослідження. Обсяг вступу повинен складати дві-три сторінки.

Перший розділ містить науково-теоретичні основи розглядаємої проблеми, її необхідність і значення в сучасних умовах.

На основі аналізу літературних джерел студент характеризує основні етапи розвитку наукової думки, визначає стан, перспективи розвитку досліджуваних питань, розглядає існуючі методики проведення досліджень, називає питання, що залишилися невирішеними. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення подальших досліджень у даній темі.

Так в темах з кредитування розкриваються загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту, сутність та теоретичні концепції кредиту, роль кредиту в розвитку економіки.

В темах з організації фінансів розкривається предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів, етапи становлення і розвитку фінансової науки, основи організації фінансів, джерела фінансового забезпечення.

В темах з аналізу фінансового стану розкривається мета та завдання аналітичної роботи, основні прийоми та методи аналізу, характеризуються методики аналізу фінансових звітів.

Студент, виконуючи курсове завдання, розглядає рекомендований матеріал, законодавчі акти, опубліковані монографії і

статті, після чого послідовно і обґрунтовано розкриває зміст теми.

Думки різних науковців потрібно подавати своїми словами, а окремі положення – цитатами з відповідних літературних джерел з обов'язковим посиланням на автора роботи, її назву і сторінку.

Другий розділ містить аналіз діючої практики підприємства у питаннях, які відповідають темі дослідження.

Другий розділ починається з характеристики господарства, оцінки його сучасного фінансового стану.

У даному розділі наводять наступну інформацію про підприємство: організаційно-правова форма господарювання, форма власності, спеціалізація, розміри, структура управління, результати виробничо-господарської діяльності: обсяги виробництва і реалізації, прибутки і збитки, рух коштів на рахунках, склад і динаміка дебіторсько-кредиторської заборгованості.

Фінансовий стан підприємства аналізують за допомогою показників фінансової незалежності, платоспроможності, прибутковості, ділової активності, майнового стану.

Далі, з вичерпною повнотою викладаються результати досліджень практики організації фінансів у господарстві, дається інформація про структуру фінансової служби підприємства, стан оперативної, планової і контрольної-аналітичної роботи. Особлива увага при цьому приділяється питанням, що є предметом дослідження.

Так, в темах з кредитування дається оцінка кредитоспроможності господарства, розкривається стан кредитного забезпечення, аналізується політика підприємства щодо залучення кредитних ресурсів.

В темах з фінансового планування розкривається організація поточного, оперативного планування, система бюджетування на підприємстві, дається оцінка фінансовій стратегії і методам визначення фінансових потреб підприємства.

В темах з організації грошових розрахунків підприємств розкриваються відносини підприємства з банком, робиться аналіз стану розрахунків і платоспроможності підприємства, приділяється увага питанням платіжної дисципліни та її впливу на фінансове становище підприємства.

Виконуючи курсове завдання вивчаються бухгалтерські, планові і звітні документи підприємства за останні три роки і використовуються ті, що найбільш відповідають обраній темі. При цьому наводяться цифрові дані, які мають бути представлені у вигляді таблиць, схем, графіків, тощо; вони повинні бути логічним

продовженням викладеного матеріалу і основою висновків і пропозицій.

В третьому розділі подається критична оцінка організації фінансів, виявляються резерви поліпшення кількісних і якісних показників, розробляються пропозиції щодо вдосконалення фінансової діяльності даного господарства та підприємств галузі загалом.

Необхідним є викладення результатів власних досліджень студента з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Студент повинен надати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, оцінку одержаних результатів, обґрунтувати потребу додаткових досліджень.

Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, визначеній темою курсового навчально-дослідного завдання.

Так в темах з кредитування дається оцінка ефективності кредитування, розробляються пропозиції по диверсифікації джерел фінансування, удосконаленню взаємовідносин підприємств та банків, пропонуються альтернативні джерела кредитного забезпечення.

В темах з організації розрахунків підприємств розкривається взаємозв'язок фінансового становища підприємства з організацією безготівкових розрахунків, дається економічне обґрунтування вибору форм і способів безготівкових розрахунків, розробляються пропозиції по оптимізації грошових розрахунків.

В темах з аналізу фінансового стану розробляються пропозиції щодо удосконалення методики оцінювання фінансового стану з обґрунтуванням вибору показників, прогнозуванню фінансових показників діяльності підприємства, поліпшенню контрольної-аналітичної роботи на підприємстві а також підвищенню ефективності фінансово-господарської діяльності товаровиробників в цілому.

Висновки включають короткі підсумки за результатами виконаного курсового завдання та пропоновані напрямки вдосконалення фінансової діяльності.

Висновки. Зміст курсового навчально-дослідного завдання повинен відображати творчий підхід студента, його розуміння закономірностей, що складаються у фінансовій сфері, уміння аналізувати науковий матеріал, орієнтуватись в усіх сторонах фінансової діяльності підприємства з врахуванням специфіки перехідного періоду української економіки, робити самостійні висновки та надавати пропозиції щодо удосконалення фінансової

роботи підприємства.

Набуті навички при виконанні курсового навчально-дослідного завдання допоможуть майбутнім фахівцям в наступній практичній роботі, результати дослідження можуть бути використанні в процесі підготовки магістерської роботи.

Література.

1. Коваленко В. Розумові технології у вирішенні глобальних і фахових проблем вищої освіти / В. Коваленко // Вища освіта України. – 2016. – № 1. – С. 30-34.

2. Малій О.Г. Актуальні питання викладання фінансових дисциплін відповідно до вимог ринку праці / О.Г. Малій // Гуманітарна складова підготовки технічної еліти: Матеріали науково-методичної конференції, 5 листопада 2010 р. – Х. : «Міськдрук», 2010. – С. 305-307

3. Малій О.Г. Оцінка фінансового забезпечення агроформувань / О.Г. Малій // Вісник харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків : ХНТУСГ. – 2015. – Вип. 161. – С. 227-232.

4. Малій О.Г. Роль фінансового аналізу в підготовці висококваліфікованих фахівців / О.Г. Малій // Вісник харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. – Харків : ХНТУСГ. – 2016. – Вип. 171. – С. 135-141.

5. Малій О.Г. Фінансово-кредитні відносини в АПК: [Монографія] / О.Г. Малій. – Харків : ХНТУСГ, 2008. – 210 с.

6. Малій О.Г. Фінанси підприємств: [Курсове навчально-дослідне завдання та методичні рекомендації до його виконання] / О.Г. Малій. – Харків : ХНТУСГ, 2015. – 54 с.

7. Цветкова Г. Інноваційність як принцип нового педагогічного мислення та шлях професійної самореалізації викладачів гуманітарних дисциплін / Г. Цветкова // Вища освіта України. – 2016. – № 1. – С. 42-48.

8. Федулова Л.І. Державна політика розбудови економіки знань: особливості реалізації антикризової стратегії / Л.І. Федулова, Т.М. Корнева // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 3-17.

9. Brigham E., Gapenski L., Ehrhardt M. Financial management. Theory and practice. Copyright. The Dryden Press Harcourt Brace College Publishers. 1999, 1087 p.

References.

1. Kovalenko V. (2016). Rozumovi tekhnolohiyi u vyrishenni hlobal'nykh i fakhovykh problem vyshchoyi osvity [Thinking of technology in solving global problems and professional higher education]. *Vyscha osvita Ukrainy – Higher education Ukraine*, No 1, pp. 30-34 [in Ukrainian].

2. Maliy O.H. (2010). Aktual'ni pytannya vykladannya finansovykh dystsyplin vidpovidno do vymoh rynku pratsi [Current issues of teaching financial subjects in accordance with the requirements of the labor market]. The humanitarian component of the preparation of the technical elite: *Materialy naukovo-metodychnoi konferentsii, 5 lystopada 2010 r. – Materials science and technical conference, November 5, 2010.* (pp. 305-307). Kharkov: «Mis'kdruk» [in Ukrainian].

3. Maliy O.H. (2015). Otsinka finansovoho zabezpechennya ahroformuvan' [Evaluation of financial security agroformations]. *Visnyk KhNTUSH: ekonomichni nauky – Bulletin KhNTUSG: Economic Science*, issue 161, pp. 227-232 [in Ukrainian].

4. Maliy O.H. (2016). Rol' finansovoho analizu v pidhotovtsi vysokokvalifikovanykh fakhivtsiv [The role of financial analysis in preparation of highly qualified specialists]. O.H.Maliy // *Visnyk KhNTUSH: ekonomichni nauky – Bulletin KhNTUSG: Economic Science*, issue 171, pp. 135-141 [in Ukrainian].

5. Maliy O.H. (2008). *Finansovo-kredytni vidnosyny v APK [Financial and credit relations in agriculture]*. Kharkov: KhNTUSG, p. 210 [in Ukrainian].

6. Maliy O.H. (2015). *Finansy pidpryyemstv. [Finance companies]*. Kharkiv: KhNTUSG, p. 54 [in Ukrainian].

7. Tsvyetskova H. (2016). Innovatsiynist' yak pryntsyp novoho pedahohichnoho myslennya ta shlyakh profesynoyi samorealizatsiyi vykladachiv humanitarnykh dystsyplin [Innovation as a principle of new pedagogical thinking and the way professional fulfillment faculty of humanities]. *Vyscha osvita Ukrainy – Higher education Ukraine* No 1, pp. 42-48 [in Ukrainian].

8. Fedulova L.I., and Komyeva T.M. (2009). Derzhavna polityka rozbudovy ekonomiky znan':osoblyvosti realizatsiyi antykryzovoyi stratehii [State policy of building a knowledge economy, especially the implementation of anti-crisis strategy]. *Finansy Ukrainy – Finance Ukraine*, No 10, pp. 3-17 [in Ukrainian].

9. Brigham E., Gapsenski L., and Ehrhardt M (1999). *Financial management. Theory and practice* Copyright. The Dryden Press Harcourt Brace College Publishers. p. 1087 [in English].

Анотація.

Малій О.Г. Навчально-дослідна робота у професійній підготовці фахівців.

Кваліфікований фінансист повинен володіти сучасними методами аналітичних досліджень, майстерністю об'єктивного та всебічного аналізу результатів господарської діяльності.

Метою статті є дослідження закономірностей та тенденцій підготовки висококваліфікованих кадрів, необхідності навчально-дослідної роботи, як складової навчального процесу.

Розв'язанню завдань підготовки висококваліфікованих спеціалістів сприяє викладання фінансових дисциплін.

Курсове навчально-дослідне завдання, як складова частина навчального процесу покликане поглибити знання, набуті студентами при вивченні дисципліни «Фінанси підприємств», навчити самостійно узагальнювати і викладати матеріал, користуючись літературними джерелами, статистичними і практичними матеріалами, періодичною літературою.

Набуті навички при виконанні курсового навчально-дослідного завдання повинні допомогти майбутнім фахівцям в наступній практичній роботі, результати дослідження можуть бути використані в процесі підготовки дипломної та магістерської роботи.

Ключові слова: фінансові дисципліни, фінанси підприємств, висококваліфіковані кадри, знання, навички

Аннотация.

Малый Е.Г. Учебно-исследовательская работа в профессиональной подготовке специалистов.

Квалифицированный финансист должен владеть современными методами аналитических исследований, мастерством объективного и всестороннего анализа результатов хозяйственной деятельности.

Целью статьи является исследование закономерностей и тенденций подготовки высококвалифицированных кадров, необходимости учебно-исследовательской работы, как составляющей учебного процесса.

Решению задач подготовки высококвалифицированных специалистов способствует преподавания финансовых дисциплин.

Курсовое учебно-исследовательская задание как составная часть учебного процесса призвано углубить знания, полученные студентами при изучении дисциплины «Финансы предприятий», научить самостоятельно обобщать и излагать материал, пользуясь литературными источниками, статистическими и практическими материалами, периодической литературой.

Приобретенные навыки при выполнении курсового учебно-исследовательской задачи должны помочь будущим специалистам в следующей практической работе, результаты исследования могут быть использованы в процессе подготовки дипломной и магистерской работы.

Ключевые слова: финансовые дисциплины, финансы предприятий, высококвалифицированные кадры, знания, навыки.

Abstract.

Maliy O.G. Teaching and research work in vocational training.

A skilled financier should have modern methods of analyzes, skill objective and comprehensive analysis of business results.

The article is the study of patterns and trends in training of qualified personnel, the need for teaching and research, as part of the learning process.

Problem solving training highly qualified specialists contributes to teaching financial subjects.

Courses teaching and research tasks as part of the educational process is intended to deepen the knowledge acquired by students in the study course "Business Finance" teach yourself and compile teaching material, using literary sources, statistical and practical materials, periodical literature.

Acquired skills when performing course teaching and research objectives should help future professionals in the following practical work, the results can be used in the preparation of undergraduate and master's thesis.

Keywords: *financial discipline, finance, highly skilled, knowledge, skills.*

УДК 65.012.12

**СТАНОВЛЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УКРАЇНІ**

**ЗАЙКА С.О., К.Е.Н., ДОЦЕНТ, ГРИЩЕНКО В.А., АСИСТЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми в загальному вигляді. Становлення економічного аналізу має довгий історичний шлях. Аналітично-системний процес, який стосується явищ суспільного життя, соціально-економічного укладу, виробництва, обміну і споживання, допоміг зрозуміти, що саме виробництво, добробут людей, економічне зростання і кризові явища перебувають під впливом неочевидних суспільних факторів, глибинних законів економічного життя. Це вимагало пояснень, адекватних оцінок, які неможна було зробити лише простим описом цих процесів. Спочатку аналіз виник в найпростіших формах, а пізніше як система спеціальних знань для дослідження причинно-наслідкових змін економічних явищ і процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічного аналізу є достатньо актуальними і досліджуються багатьма вченими-економістами як в Україні, так і поза її межами. Проте, недостатньо вивченими залишаються етапи становлення і